

Geroepen door het Wereldhart

– Wies Kuiper

Wie bent U werkelijk?

**Mijn angstige vraag, liefste,
wie bent u werkelijk?
Ik ben der waarheidsgrond,
eeuwig en onvergankelijk.
Ik ben de oerbron
van alles wat je kent,
de oerklank van ieder woord
dat je spreekt,
onaangetast, door der tijden heen.
Geen ruimte omsluit mij.
In 't ongeopenbaarde wortelt diep
mijn zijn,
en toch ben ik hier, dicht, vlak bij u.**

**Bent u alleen, vraag ik onomwonden?
Ik ben met al wat is verbonden,
vervlochten met aller werelden
wijsheid.
Tegelijk harmonie, kracht en liefde die,
Omdat ik een er mee ben,
zich altijd vernieuwen,
en ze in een eeuwig worden
geboren doet zijn.
Ik ben Aipolos, herder van mijn kudde.
En iedere kudde is deel van mij
en toch ben ik geheel ikzelf.**

Anoniem



De titel van dit symposium geeft al aan dat we het vandaag over iets bijzonders gaan hebben, iets mystieks misschien wel. Het bovenvermelde gedicht staat daar niet voor niets; naar mijn idee is het bedoeld om de sfeer van dit symposium al vanaf het begin te actualiseren.

Toch is het niet voor iedereen meteen duidelijk wat er met het ‘Wereldhart’ bedoeld wordt, en weet ik het, in alle diepte, eigenlijk zelf wel? Hoe weet je dat je geroepen wordt als je niet weet dat het er is, als je haar taal niet verstaat? Ja, ik maak het wereldhart maar even vrouwelijk en spreek over “haar”, maar eigenlijk is het androgyn of dat zou het in mijn beleving moeten zijn: die plaats waar de tegendelen worden opgeheven, waar de dualiteit tot een eenheid wordt.

In het gnostisch evangelie van Philippus, waarvan een deel duidelijk Valentiniaans is en andere delen weer meer lijken te stoelen op de oude hindoe-filosofie, wordt dit zo prachtig omschreven in de symboliek van het

Wies Kuiper was jarenlang lid van het hoofdbestuur van de TVN, van 2002 tot september 2009 als voorzitter. Deze lezing gaf zij op 23 mei 2009 in het conferentieoord Renova in Bilthoven bij het symposium met bovengenoemde titel.

bruidsvertrek, het symbool van de bruiloft tussen de lagere en de hogere natuur van de mens, ofwel tussen zijn lager zelf en zijn Hoger Zelf.

Wat kan de theosofie bijdragen tot een beter begrip van wat in deze titel bedoeld wordt, en meer nog, wat kan de theosofische filosofie bijdragen aan het leren horen en verstaan van die roep. Want dit is voor ieder van ons, als sprekers op dit symposium, de opdracht: wat kunnen wij bieden aan de mensheid?

**Voordat ons innerlijk oor kan horen
en verstaan moet men zich dus
volkomen afwenden
van de uiterlijke wereld.**

In de media wordt steeds gesproken van een ecologische crisis en men wil daar, vanuit menselijk gezichtspunt, van alles aan doen. Het is echter belangrijk te beseffen dat wij vanuit de geestkern van de aarde, van de wereld, misschien zelfs vanuit de kosmische gedachte, zouden moeten werken. Dat is het heikele punt: hoe weten wij, hoe kennen wij die gedachte? Het zou toch een eerste vereiste moeten zijn dat we zouden luisteren naar wat de patiënt, de aarde, als levende entiteit vanuit haar diepe geestelijke kern ons hierover kan leren.

Theosofen zijn gravers, zoekers naar waarheid, waarmee de geestelijke of goddelijke kern der dingen bedoeld wordt. We weten dat er eigenlijk maar één patroon is voor al het bestaande, van het allerkleinste tot hele sterrenstelsels, en ook wij mensen zijn naar dit patroon gevormd.

Daarom is het het eenvoudigst om eerst bij de mens te beginnen en trach-

ten te achterhalen wie of wat de mens in essentie is. Dan ken je het patroon en kun je de lijnen leggen die nodig zijn om die verbinding tot stand te brengen. Dat lijkt heel technisch, maar ook hier geldt de oude Hermetische wet: Zo boven zo beneden, zo binnen zo buiten. Een chirurg moet immers ook weten hoe het zenuwstelsel in elkaar zit en waar hij wel of niet verbindingen kan maken, zodat het geheel weer functioneert.

Wie of wat is de mens?

In de meeste godsdiensten is men gewend aan de bewering dat de mens een ziel en een geest heeft. In de theosofie zegt men dat de mens geest IS en dat hij een ziel en ook een lichaam HEEFT. Het mensbeeld in de theosofie is zevenvoudig. Dat lijkt ingewikkeld, maar het verduidelijkt waarom die roep van het wereldhart niet luid en duidelijk weerklinkt. Laten wij het patroon van de mens, wat hetzelfde is als het patroon van de gehele schepping, nu eerst eens bekijken. De mens heeft een stoffelijk of fysiek lichaam dat hier nu in de zaal op een stoel zit; hij heeft een etherisch of levenslichaam; een astraal lichaam of lichaam van gevoelens en emoties; een mentaal lichaam dat kan denken en dat zorgt dat het “hebben” in deze wereld goed voor elkaar komt, dat gericht is op de wensen van het fysieke lichaam, maar zeker ook op die van het gevoels- of emotie-lichaam. In dit deel van het mens-zijn stopt men de meeste energie, of liever gezegd, dit deel van de mens vraagt de meeste energie, de meeste aandacht, meer dan 90% van alle tijd. Maar er is aan dat mentale lichaam ook nog een andere kant, een kant die gericht is op de innerlijke kern, op het ZIJN. Tussen die twee

delen van het mentale lichaam zit een soort scheidslijn of vlies. Die beide kanten van dat mentale lichaam lijken elkaar niet te verstaan, daar zit als het ware een los contact. Vervolgens heeft de mens een buddhisch lichaam of een lichaam van intuïtie, waarna je ten slotte komt bij de kern zelf, het atmisch lichaam. Via het buddisch lichaam is de mens één met alle levende wezens, via het atmisch lichaam is hij één met HET LEVEN zelf.

Je zou je kunnen voorstellen dat we met het Wereldhart het hoogste kosmische principe bedoelen. Via de kern van de mens, zijn atmische principe, is de mens daarmee verbonden en kan als zodanig natuurlijk die roep horen en verstaan, want er is een directe lijn van het Wereldhart naar het mensenhart, naar zijn hoogste gebieden. Die roep wordt echter door de blokkade in het denkvermogen die ik noemde vaak gestoord, of verstoord, zodat de ware boodschap niet overkomt. Soms wordt dit benoemd als het verschil tussen het weten met het hoofd of met het hart. Er zit zoveel “ruis” op het kanaal dat je een goed filter nodig hebt om die stem te voorschijn te halen. Vaak zijn we veel te druk met het dagelijks leven, zodat we, als er al soms iets doorkomt, dit gauw met “nu even niet” wegduwen.

Toch is het “het denken” dat de richting moet aangeven waar onze belangstelling naar uitgaat. Is het aardgericht, naar de materie, of is het gericht naar de geest, naar het mysterie? Het is het denkvermogen dat de wissel op het spoor moet omzetten, dat de innerlijke schakel tussen het lager en het hoger bewustzijn zelf moet omzetten.

De roep van het wereldhart zit op een hoge frequentie en die moet als het ware getransformeerd worden naar

een lagere frequentie, vóórdát het door het menselijk oor gehoord kan worden. Er is een innerlijke schakel mogelijk tussen die beide gebieden, in het Sanskriet het antahkarana genoemd. Hoe maken we in onszelf de lijn open, zodat we in contact met het Wereldhart kunnen komen?

In ‘*De Stem van de Stilte*’, het eerste fragment uit het boek der Gulden Voorschriften, vertaald en van aantekeningen voorzien door mevrouw H.P. Blavatsky, staat: *Hij die de stem van Nada, ‘het Geluidloze Geluid’ zou willen horen en begrijpen, moet leren wat de aard van Dharana is* (vertaling uit *Drie Wegen, één Pad*, UTVN). Dharana is de diepe en volkomen concentratie van het denken op een innerlijk begrip, en tegelijk een zich volkomen afkeren van de uiterlijke wereld.

Voordat ons innerlijk oor kan horen en verstaan moet men zich dus volkomen afwenden van de uiterlijke wereld. Dat klinkt heel mooi, maar hoe doe je dat: als je het probeert blijkt de mens een soort duikelaartje te zijn, als je even de spanning eraf haalt schiet hij weer terug in zijn oude stand. Iedere groep die hier vertegenwoordigd is biedt hiervoor zijn eigen werkwijze. De werkwijze die de theosofie aanbiedt is: studie, meditatie en werk.

De werkwijze die de theosofie aanbiedt is: studie, meditatie en werk.

Dat lijkt eenvoudig, studie mogelijkheden zijn er in overvloed, met complete evolutieschema’s bijvoorbeeld, maar ook van Plato tot Plotinus, van Valentinus tot Hermes en schrijvers van de oude Veda’s, de *Bhagavad Gita* en de *Upanishads*. In onze doelstellin-

gen staat ‘vergelijkende studie van godsdienst, wijsbegeerte en wetenschap’. Het bestuderen zou een enorme kennis kunnen geven, maar het verzamelen van kennis is niet het doel. Door diep in deze godsdiensten of filosofieën te graven, kun je komen tot een begrip van eenheid in al deze dingen, tot het weten dat ze in de kern allemaal aan hetzelfde raken. In de Kabbala zegt men: “*Als je vat wilt krijgen op het onzichtbare moet je zo diep mogelijk doordringen in het zichtbare*”. En een Nederlandse dichteres, vooral van kleine gedichtjes en one-liners, Phil Bosman, zegt: *Als je de hemel wilt bestormen moet je een aanloop op aarde nemen*. Valentinus, een gnosticus uit het begin van de tweede eeuw van onze jaartelling zegt: *Zelfkennis is Godsken-nis*. Het gaat niet om intellectuele kennis, maar om kennis van het hart. Met die zelfkennis wordt het kennen van het eigen inwonende hoogste beginsel bedoeld, het atmische gebied, waarin de mens één is met, of raakt aan, het Leven zelf, ofwel het Wereldhart.

De stem van de stilte, de roep van het wereldhart, zal je vervullen met liefde, met een intense innerlijke blijheid, met een gevoel van eenheid met alles en allen.

Het is belangrijk zich te realiseren dat de fysieke hersenen gemaakt zijn om te functioneren in het “waakbewustzijn” waar gewone intellectuele zaken langs gebaande wegen verlopen. Als we ons echter op het gebied van de esoterie begeven, dan hebben we andere hersenpaden nodig en die zullen we eerst zelf, door oefening, moeten aanleggen. Mevrouw H.P. Blavatsky

spreekt dan over het *tot stand brengen van een andere orde in de kleine levens in de hersencellen*.

Zo komen we geleidelijk tot de meditatie. Grofweg gezegd is meditatie bedoeld om een leegte of stilte in het denken te doen ontstaan; een situatie waarin het lawaai van onze dagelijkse hersenactiviteit tot rust komt, tot harmonie komt, zodat, als het uiterlijke oor niet zo overbelast is, het innerlijke oor de kans krijgt te luisteren, te horen en te verstaan. Hiervoor zijn vele yoga- en meditatieoefeningen voorhanden. Er is veel literatuur over de verschillende vormen van yoga en meditatie. In het al eerder genoemde boek *De Stem van de Stilte* geeft H.P. Blavatsky op niet mis te verstane wijze aan hoe je in het leven moet staan, vóór je die stem kunt horen: *Teneinde kenner van het Al-Zelf te worden moet gij eerst kenner zijn van het Zelf. Om tot de kennis van dat Zelf te komen moet gij het zelf aan het niet-zelf overgeven, zijn aan niet-zijn*. Ook in de *Bhagavad Gita*, een onderdeel van het Indiase epos de Mahabharata wordt hierover gesproken. Toch zijn er ook gevaren verbonden aan dit proberen te luisteren naar een innerlijke stem. Zo staat bijvoorbeeld in vers 35 van hoofdstuk 4 van de *Bhagavad Gita* dat het vaak gebeurt dat de leerling de roep van de ongezuiverde emoties of verlangens houdt voor de stem van de intuïtie. Wanneer weet je nu of het de stem van de stilte of de roep van het wereldhart is? Ik denk dat er een paar kwaliteiten benoembaar zijn. Die stem zal je vervullen met liefde, met een intense innerlijke blijheid, met een gevoel van eenheid met alles en allen.

Dan hebben we het nog niet gehad over werk, werk ten behoeve van alle levende schepselen natuurlijk, wetend

dat je een onderdeel van dat geheel bent, maar ook werk voor en aan jezelf, dat werk dat bedoeld wordt als voorbereiding om die stem te kunnen horen.

In deze opgave zitten vele valkuilen. Deze zijn prachtig verwoord in het boekje *Aan de Voeten van de Meester*, het eerste werkje van J.J. Krishnamurti waarin benadrukt wordt dat we goed moeten kijken naar de eigen motivatie voordat men iets voor een ander doet. Doe je dat om op een voetstuk gezet te worden? Nu, daar kun je alleen maar vanaf vallen! Soms gebeurt het dat de ander door jouw goede daden afhankelijk van je wordt en daardoor zijn eigen zelfstandigheid opgeeft, wat óók niet de bedoeling kan zijn. Allereerst zou je kunnen onderzoeken van waaruit deze drang om te helpen of goed te doen eigenlijk stamt; komt het uit je ego, je ikje, of is het puur, ego-loos mededogen? Het lijkt zo gemakkelijk, maar wij zijn in staat om onszelf hiermee goed voor de gek te houden!

In korte lijnen heb ik getracht aan te geven hoe je in jezelf een zuiver kanaal

kunt ontwikkelen waardoor je in staat bent die roep van het Wereldhart te kunnen horen en verstaan, niet als zomaar iets dat voortkomt uit het eigen onderbewustzijn. Daarom is onderscheidingsvermogen de eerste stap op weg hiernaartoe. Natuurlijk zullen wij op onze weg vergissingen maken, we laten ons gemakkelijk op een zijpad brengen en we zijn vaak liever lui dan moe dan dat we onophoudelijk proberen de weg vrij te houden zodat het contact door kan komen. Op den duur zullen wij echter voldoende geoefend zijn om te durven vertrouwen op ons innerlijke vermogen om onderscheid te maken en daardoor met vreugde de roep van het Wereldhart in ons te horen klinken. Pas dan zijn wij inzetbaar als instrument van datzelfde wereldhart. Want het is niet voldoende de roep te horen, maar we moeten er ook naar handelen, om zodoende de mensheid en dus ook onszelf een leidraad te bieden om de schepping tot volmaaktheid te voeren.

Het Universeel Principe is inderdaad
te realiseren door een bewustzijn
dat volmaakt vrij is van elk mogelijk vooroordeel
betreffende wat dan ook
en geheel en al openstaat.

N. Sri Ram, De diepere zin van het leven